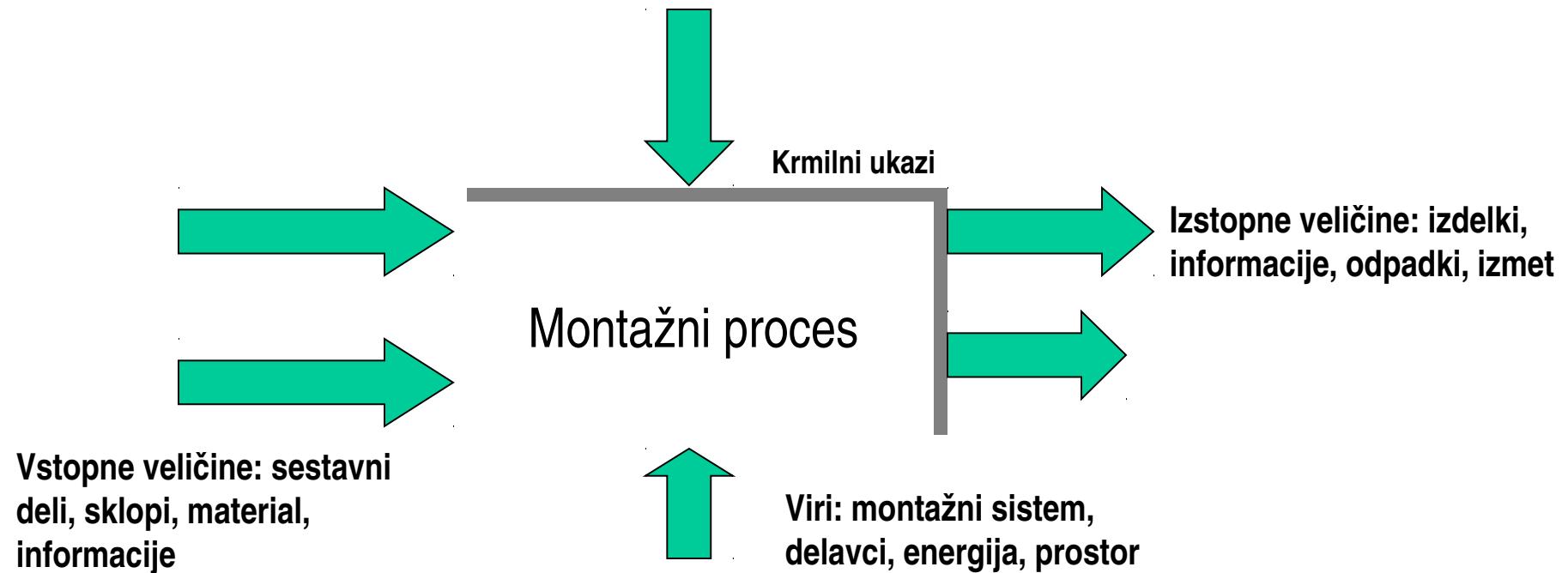

Proces montaže

- Opredelitev procesa montaže, vplivne veličine (izdelek, struktura, zveze, stroški)
- Predmontaža, končna montaža
- Montažne operacije – opredelitev
- Vrste montažnih operacij
- Opredelitev časa montažne operacije, delovni cikel, entitetno relacijski model
- Struktura izdelka in struktura montaže, zaporedje montažnih operacij
- Določitev skupnega časa montaže in takta montaže in časa montažnega mesta

Opredelitev procesa montaže

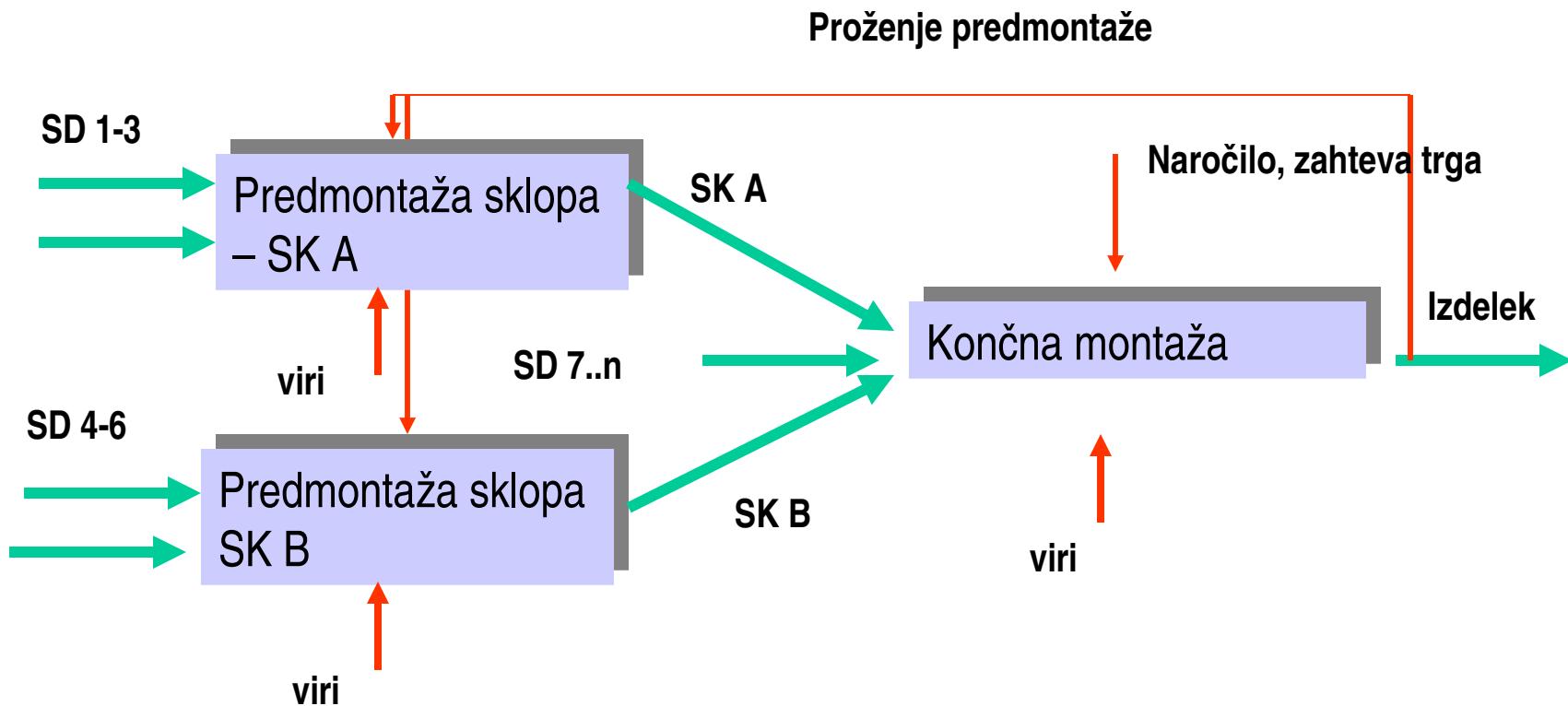
Montažni proces so vse aktivnosti, ki so potrebne, da iz sestavnih delov, sklopov in materiala nastane izdelek ob razpoložljivih virih in podanih zahtevah trga oz. naročnika

Vplivne veličine

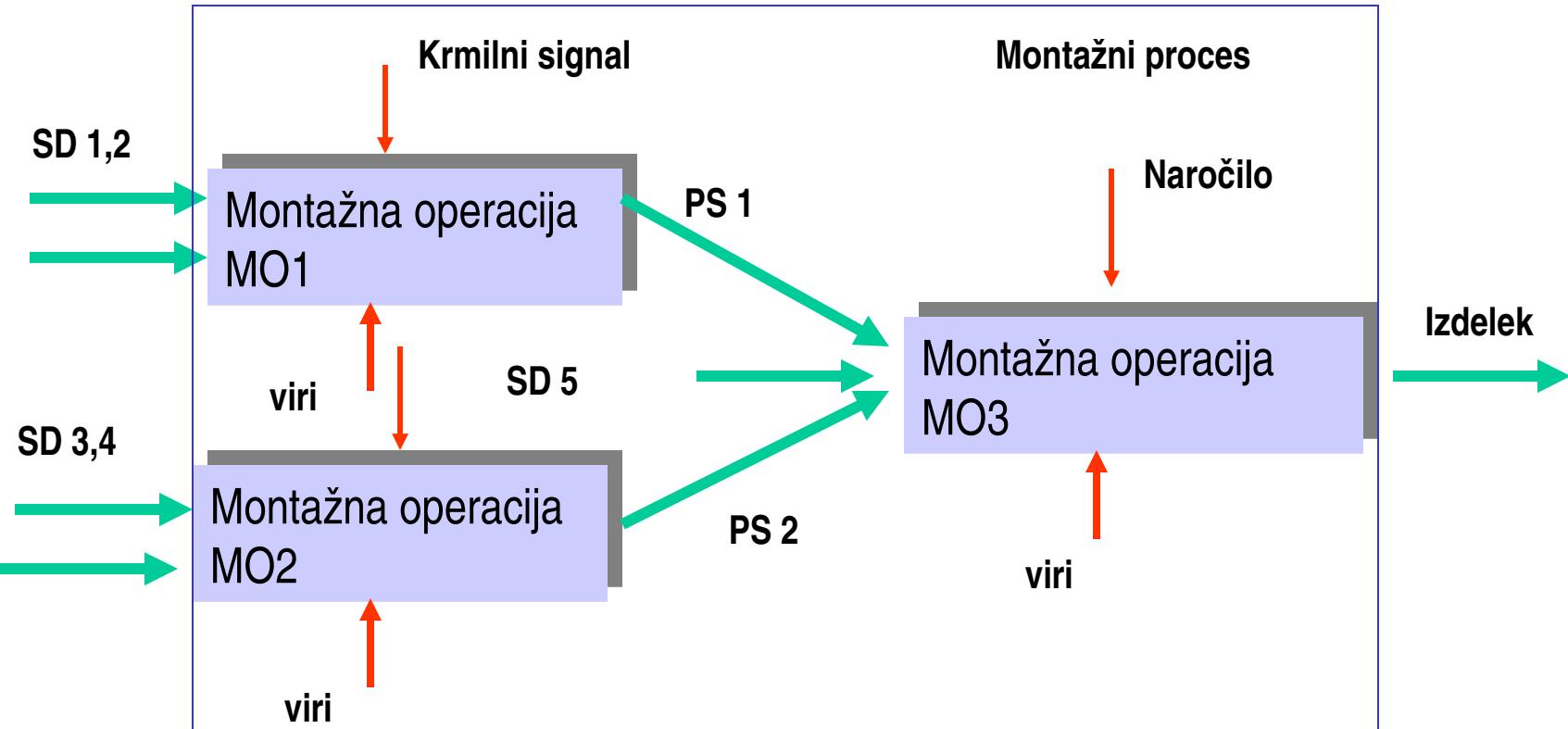
- izdelek – oblika, dimenzijs, površina, material,
- struktura – dvonivojska, večnivojska linearja, razvejana
- zveze - zahtevajo ločevanje, določene gibe, sile, način kontrole
- stroški – narekujejo ločevanje na predmontažo in končno montažo,
- Obseg montaže, delitev montažnega procesa na več podprocesov
- Fleksibilnost – ločevanje procesa na podprocese, ločeno izdelavo variantnih sklopov

Razdelitev procesa montaže na podprocese – predmontaža, končna montaža

Vzroki za delitev procesa montaže: število sestavnih delov, razvejana struktura, vmesna kontrola podsestavov, možnost avtomatizacije podsestavov, prenos predmontaže k dobaviteljem (outsourcing), prostor, zahtevano število izdelkov, variantni izdelki

Montažne operacije – opredelitev

Montažna operacija – elementarna aktivnost montažnega procesa opredeljena z vrsto MO, načinom izvajanja, gibi izvajanja (delovni cikel), časi gibov, skupnim časom MO in ceno. Vsaka izvedena MO pomeni povečanje vrednosti izdelka

Vrste montažnih operacij

Operacije sestavljanja:

DIN 8593
z obliko
S silo
Z materialom
(vstavljanje,
primarnim
natiskavanje,
vtiskavanje,
preoblikovanje,
Varjenje, lotanje,
lepljenje, prepletanje,
polnjenje itd.

Operacije strege

Hranjenje v urejenem in neurejenem stanju
Urejanje
Prenos, transport
Pozicioniranje, vpenjanje
Ločevanje
Dodajanje, odvezemanje, vodenje

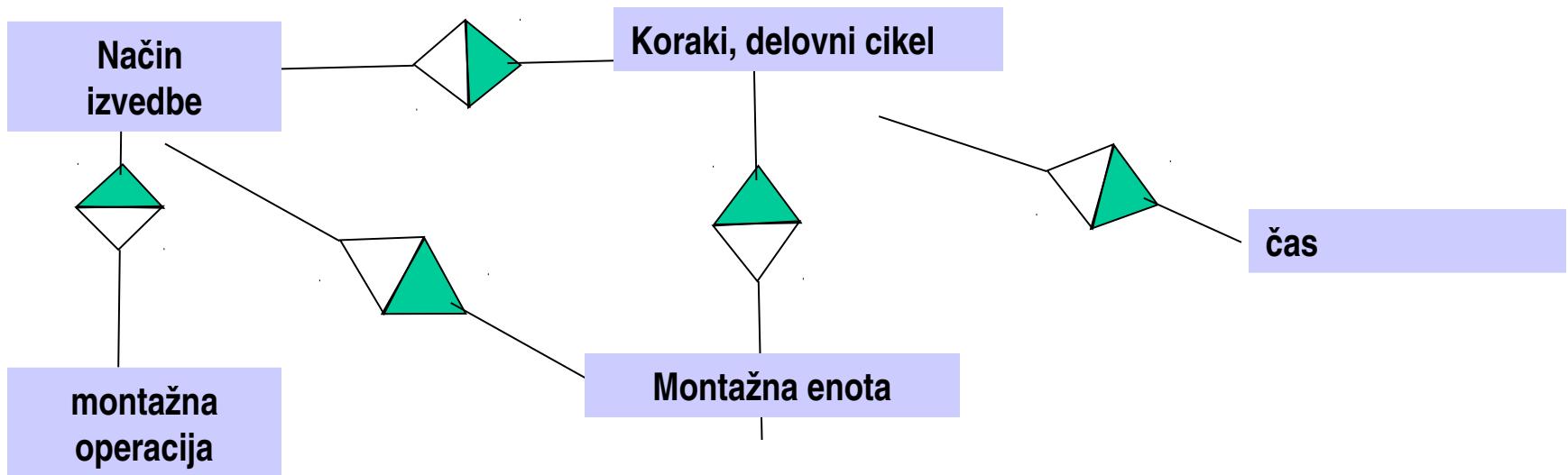
Operacije kontrole

Prisotnosti, položaja, sile, hitrosti
Merjenje veličin na sestavljencu – dimenzijske, tok, tlak
Kontrola funkcije
Justiranje
Kalibriranje
Kontrola kolizije delavca in stroja

Ostale operacije

Barvanje,
Označevanje,
Čiščenje, Dodatne obdelave,
pakiranje,
Demontaža,
Sortiranje

Opreelitev informacije o montažni operaciji MO in opredelitev časa MO, cikel MO, entitetno relacijski model

Montažne operacije: vijačenje, kovičenje, vstavljanje, kontrola

Način izvedbe: ročen, avtomatiziran

Montažna enota: robot, privjalnik, človek

Koraki, delovni cikel: vsota vseh gibov, ki so potrebni, da se operacija izvede

Čas: ocenjen vsak gib v s ali v brezdimenzijsi enoti

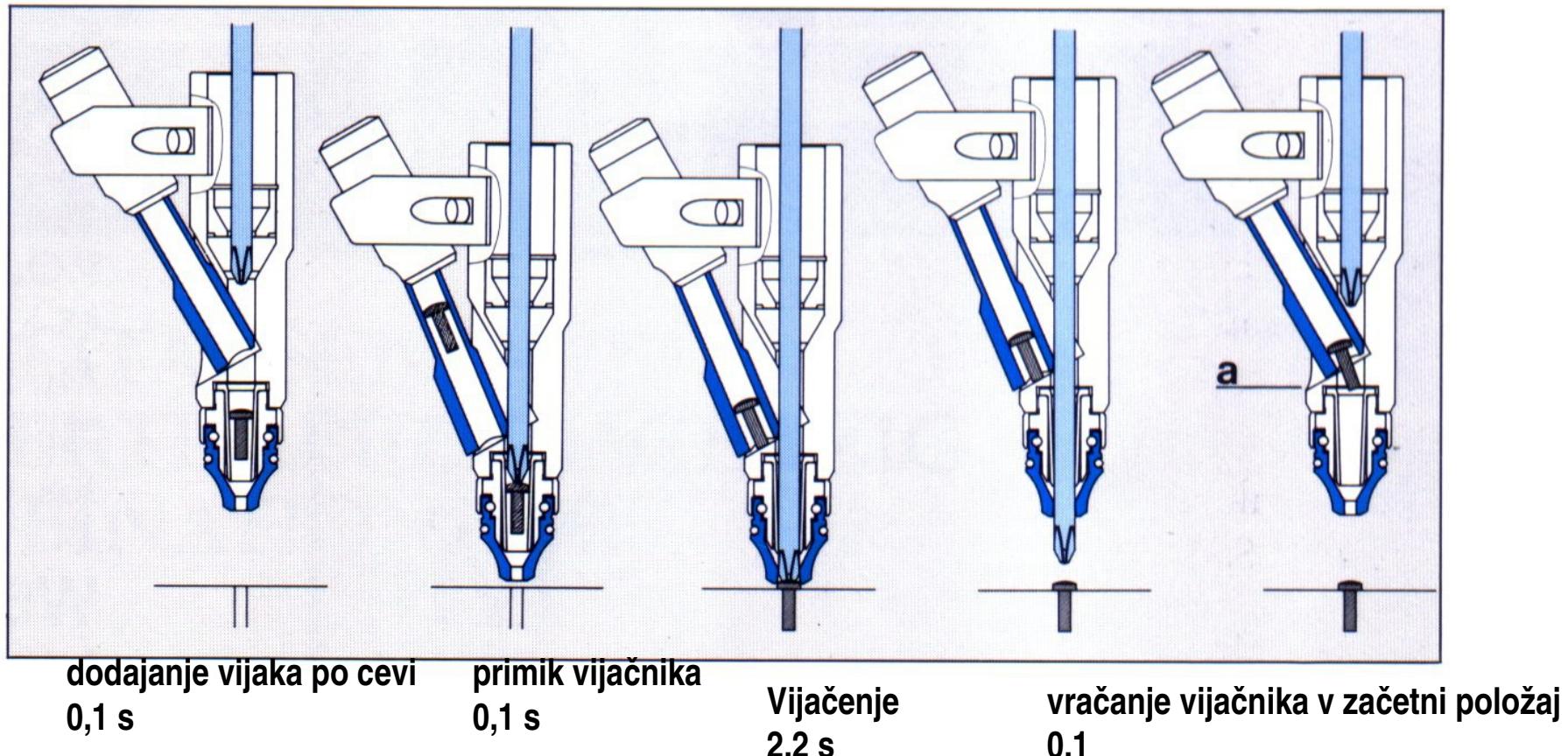
Delovni cikel montažne operacije: vijačenje

Montažna operacija MO: vijačenje

Način izvedbe: avtomatiziran

Montažna enota: avtomatični privijalnik VH5

Koraki – delovni cikel

Določitev časov MO

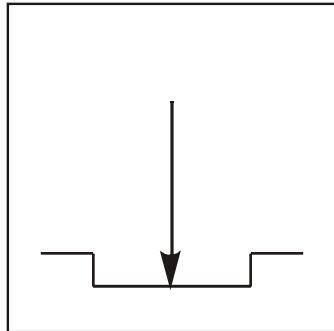

Intuitivna metoda – izkušnje planerja pri načrtovanju podobnih primerov

Podatkovne baze na osnovi meritev ali predhodnih rešitev, ki so zabeleženi

Izračun časov pri ročni montaži z metodami Work Factor, MTM

Pri avtomatiziranih sistemih izračun časov na osnovi dolžine gibov in hitrosti

Geometrija sestavljanja: translacija v eni osi

Parametri procesa: dolžina giba, natančnost pozicije, hitrost sestavljanja, sila sestavljanja, čas sestavljanja

Nadzor procesa: kontrola prisotnosti sestavnega dela v prijemu, kontrola sile pri vstavljanju, kontrola položaja po sestavljanju.

Elementarna operacija:

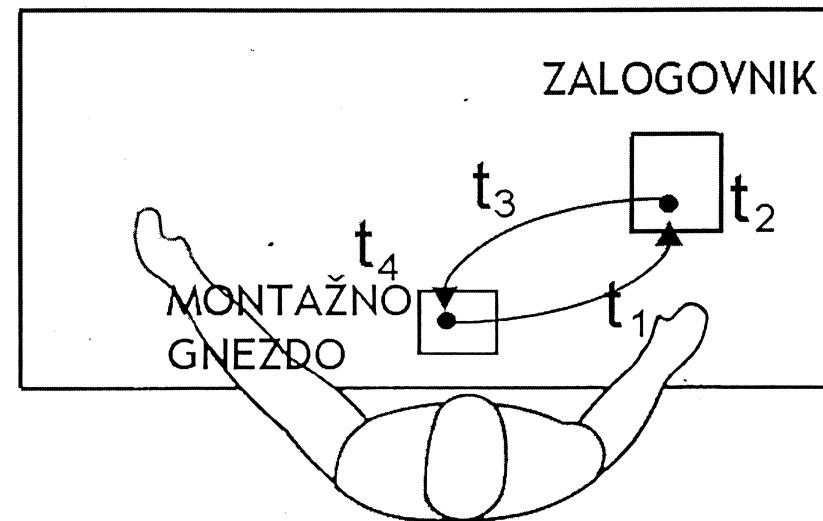
Vstavljanje / Inserting

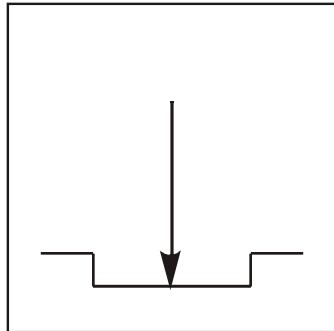
Montažna operacija in določitev časa MO pri ročnem vstavljanju

Gibi:

seganje po sestavni del (t_1), prijemanje in urejanje (t_2), prinašanje sestavnega dela do mesta vstavljanja (t_3), vstavljanje (t_4) (časi določeni po work faktorju).

skupni čas: $t_{MO} = t_1 + t_2 + t_3 + t_4$

Geometrija sestavljanja: translacija v eni osi

Parametri procesa: dolžina giba, natančnost pozicije, hitrost sestavljanja, sila sestavljanja, čas sestavljanja

Nadzor procesa: kontrola prisotnosti sestavnega dela v prijemu, kontrola sile pri vstavljanju, kontrola položaja po sestavljanju.

Elementarna operacija:

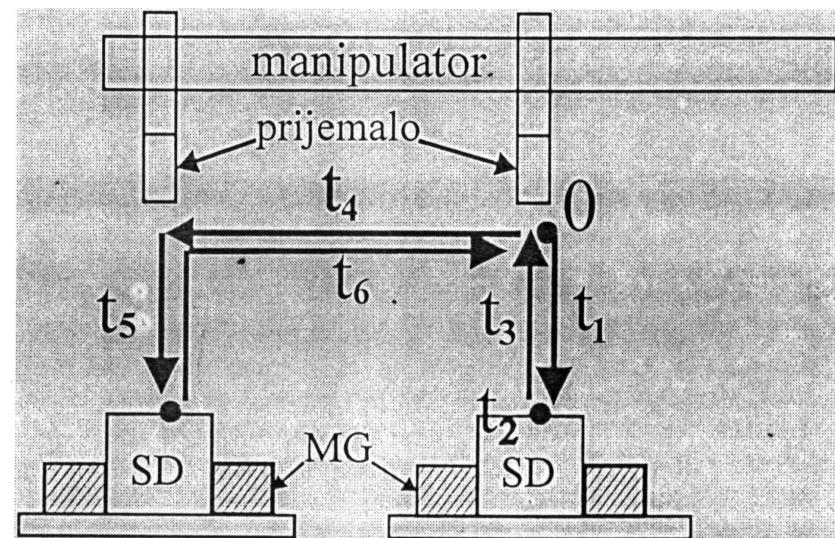
Vstavljanje / Inserting

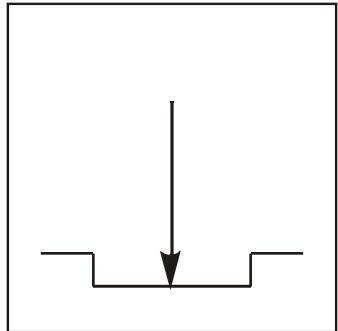
Montažna operacija in določitev časa MO pri avtomatiziranem vstavljanju

Gibi:

primik prijemala (t_1), prijem (t_2), dvig (t_3), prenos do mesta vstavljanja (t_4), vstavljanje (t_5), vračanje manipulatorja do začetnega položaja (t_6).

Skupni čas: $t_{MO} = t_1 + t_2 + t_3 + t_4 + t_5 + t_6$

Elementarna operacija:

Vstavljanje / Inserting

Geometrija sestavljanja: translacija v eni osi

Parametri procesa: dolžina giba, natančnost pozicije, hitrost sestavljanja, sila sestavljanja, čas sestavljanja

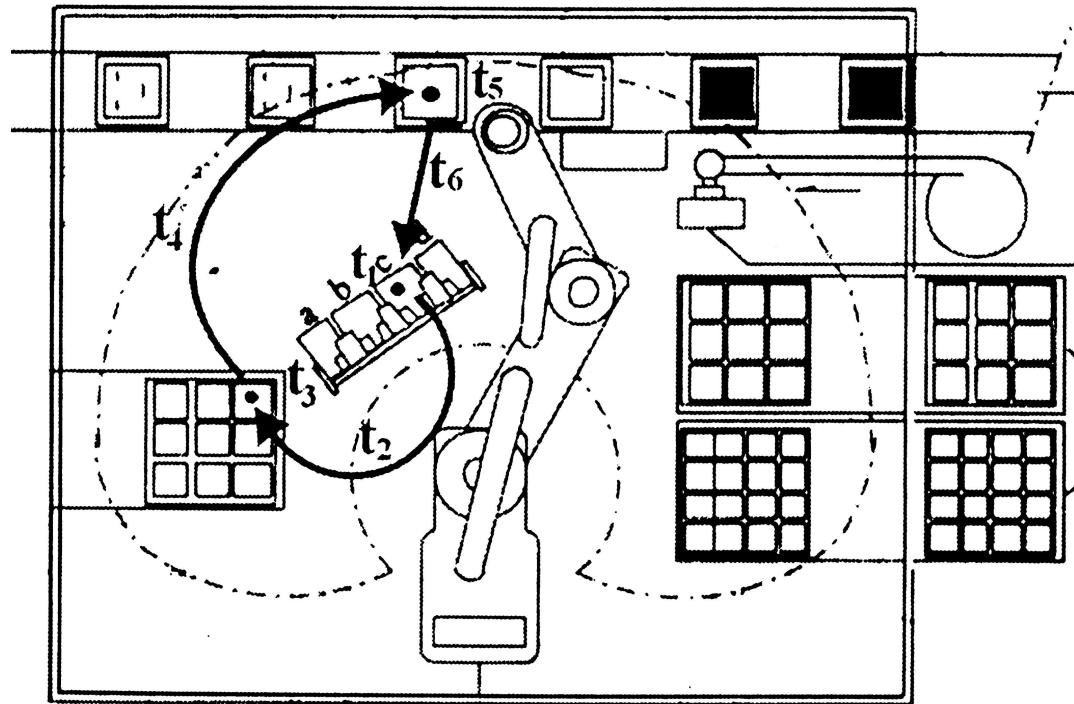
Nadzor procesa: kontrola prisotnosti sestavnega dela v prijemu, kontrola sile pri vstavljanju, kontrola položaja po sestavljanju.

Montažna operacija in določitev časa MO pri robotiziranem vstavljanju:

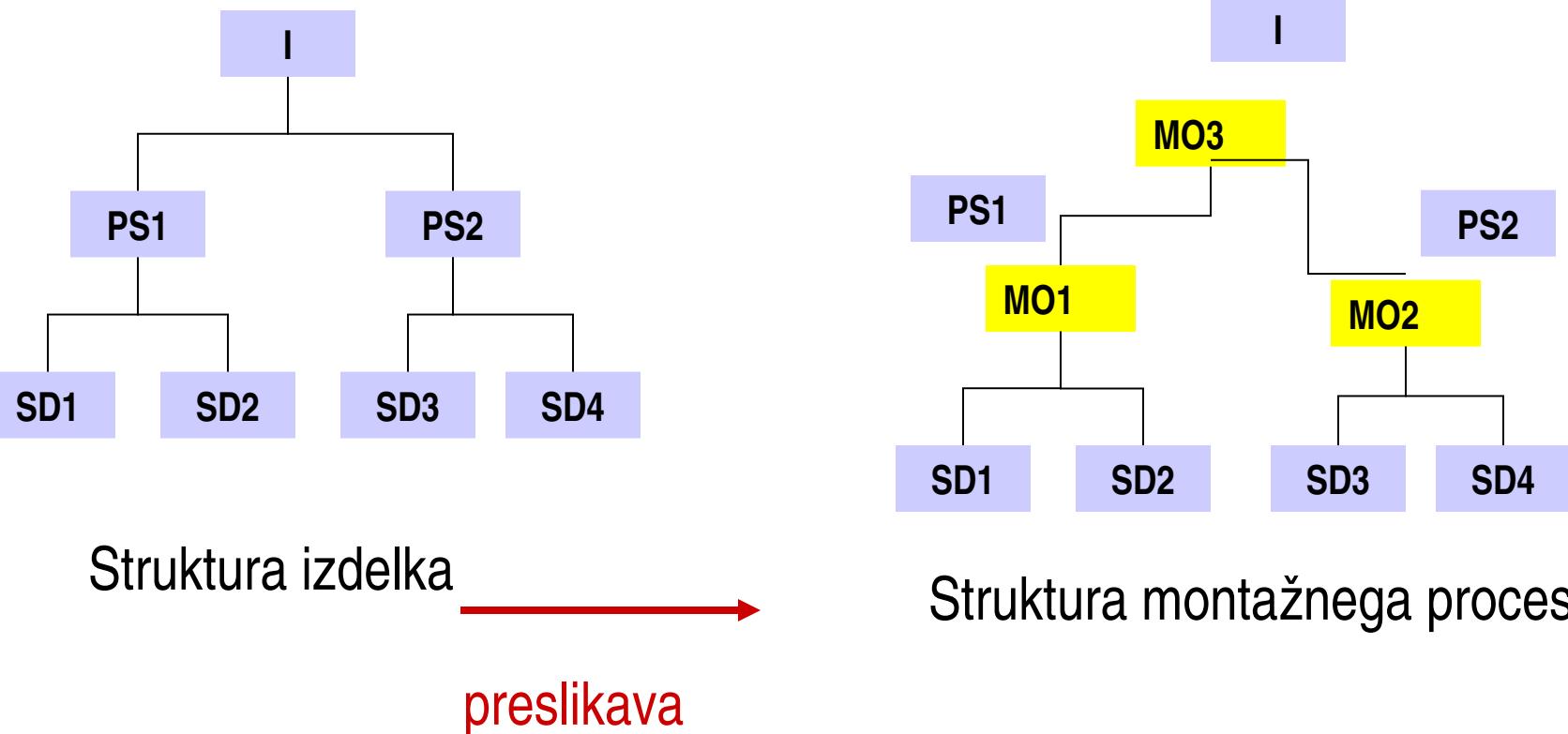
zamenjava prijemala t₁, prenos prijemala do mesta prijemanja (t₂), prijem (t₃), prenos sestavnega dela do mesta vstavljanja (t₄), vstavljanje (t₅), vračanje prijemala do začetne točke (t₆).

Skupni čas:

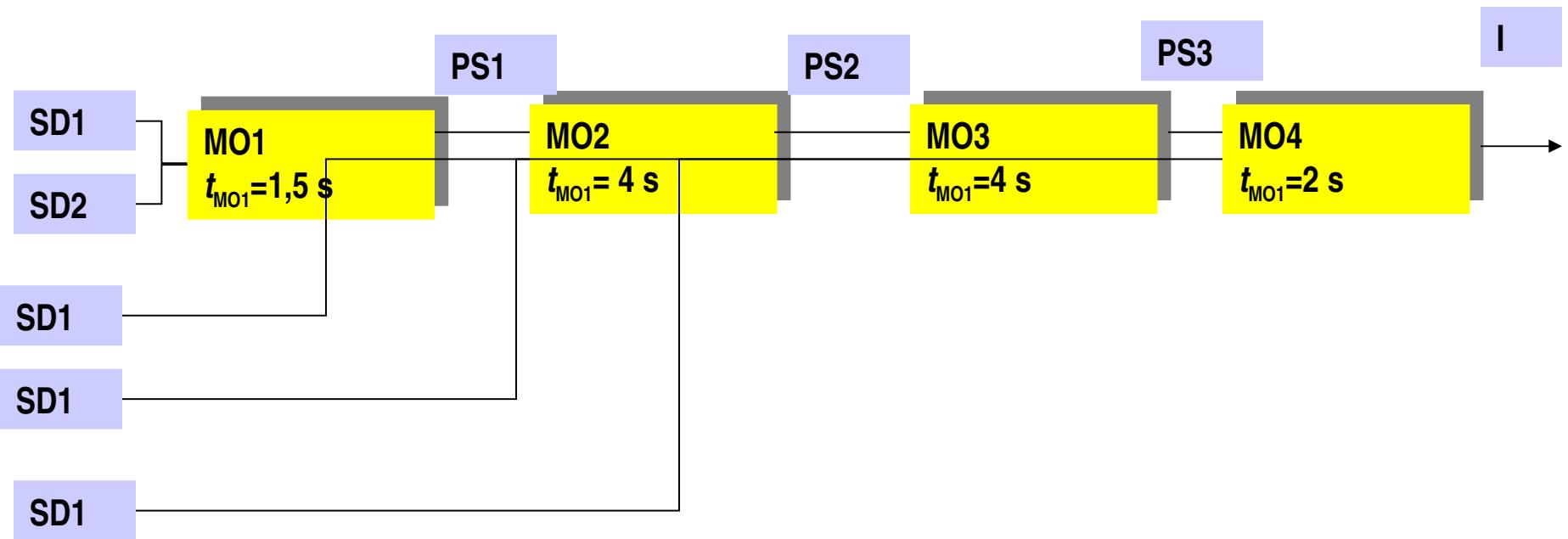
$$t_{MO} = t_1 + t_2 + t_3 + t_4 + t_5 + t_6$$

Struktura izdelka in struktura montaže, zaporedje montažnih operacij

Skupni čas montaže

$$t_M = \sum t_{MOi}$$